

EKSEGEZA EVANGELIJEV

Biblična eksegeza je veda, ki z različnimi metodami raziskuje in razlaga Sveto pismo. Eksegeza je najprej umetnost branja besedil. Že etimologija besede brati nas usmeri v dejanje zbiranja, prebiranja, razbiranja in nabiranja pomenov. Angažirano branje pomeni prislunhiti tekstu, sprejeti nagovor vase, v srce in se po njem ravnati; pomeni dovoliti besedilu, da nagovori celotnega človeka, ne samo razum, temveč tudi čute, srce in voljo. Še posebej branje bibličnih besedil je aktiven proces, ki

kot živ organizem, ki celostno nagovarja in posreduje duha, iz katerega je bilo rojeno. Branje ni samo ponavljanje besed, ampak pomeni vzpostavljanje odnosa s tekstom in predstavlja aktiven dialog med tekstom in bralcem. Kot Maksimilijan Matjaž piše v knjigi (učbeniku) *Eksegeza evangelijev*, mora biti razlaga ali interpretacija *Svetega pisma* vedno naravnana na celovit teološki pogled. Samo eksegeza, ki izhaja iz dejstva učlovečenja, prerašča razkol med človeškim in božanskim, med znanstveno raziskavo in gledanjem vere, med dobesednim in duhovnim pomenom *Svetega pisma*.

RAZGLEDI PO PRAVU

Že dolgo pravo biva z nami kot družbo in kot s posamezniki. Sodoben način življenja, značilen po bohotni produkciji in potrošnji vsega mogočega, v vseh njegovih oblikah tudi prava, nam daje občutek, da slednje, kot še marsikaj drugega (npr. medicina ali tehnika) obvladamo in poznamo. A ta občutek je varljiv. V knjigi *Razgledi po pravu* (Celjska Mohorjeva družba) je znani slovenski pravnik Janez Breznik pobliže prikazal nekaj pravnih disciplin. Izbral je tiste, od katerih je posameznik življenjsko odvisen. Med takšne poleg civilnega, upravnega in evropskega prava spadajo še kazensko, delovno, informacijsko (računalniško) in ustavno pravo. V uvodnem delu avtor razgrinja bistvo pravnega reda, temeljne ustavne pravice in prikaže velike sodobne pravne sisteme. V nadaljevanju nas knjiga ob upoštevanju zgodovinskega razvoja pravne stroke vodi po značilnostih posameznih pravnih vej. Razumljivo (za praktično uporabo) nas seznanja s posebnostmi civilnega prava in upravnega prava ter sklene s

prikazom evropskega prava. Andrej Saje je predstavil cerkveno pravo.

BREZ SLAVE

Na pobudo gospodarske zadruga Brajda Vrh in Goriške Mohorjeve družbe je izšla knjiga *Odšli so brez slave in brez spomina*. Posvečena je umrlim avstro-ogrskim vojakom iz sovođenske občine in žrtvam vseh vojn. Uredil jo je Vlado Klemše. Za večino žrtev so navedeni podatki očeta in matere, domače oziroma družinsko ime in kraj in datum smrti ter podatki vojaške enote, kjer je pokojni služil. Popis zajema območje sovođenske občine v današnjem obsegu, vključno z Vrhom in Rupo. Ob zadnjem ljudskem štetju v Avstro-Ogrski je v občini Sovodnje živel 1.400 oseb. Po podatkih je bilo vpoklicanih 320 za vojsko sposobnih občanov. V vojni je umrlo 70 vojakov. Nekajkrat večje je bilo število žrtev med civilnim prebivalstvom. Žal so ti družinski očetje in možje ter mladi fantje v glavnem »odšli brez slave in brez spomina«. Edino kolektivno znamenje je v sovođenski cerkvi, kjer je vzdana plošča z imeni 28 umrlih vojakov. Knjiga je bogato opremljena s fotografijami domačih krajev in ljudi.

POTOPIS IZ HIMALAJE

Pri založbi Mladika je izšla knjiga tržaškega zdravnika in planinca Rafka Dolharja *Bučanje hudournikov. Himalajski dnevnik slovenskega zdravnika* (založba Mladika iz Trsta). Leta 1992 je zdravnik dr. Borut Spacal v sodelovanju s krajevnim zdravstvenim enoto v Trziču organiziral odpravo na Himalajo s ciljem raziskovanja prilagoditve človeškega organizma visokogorju. Šestnajstčlanska odprava je ob strokovnem, medicinskem

cilju imela tudi alpinističnega, in sicer plezanje na himalajski šestisočak Island Peak. Ekspedicije se je udeležil tudi Dolhar in si vtise s potovanja ter bivanja na himalajskem visokogorju beležil v dnevnik. Na osnovi teh zapiskov je nastala knjiga. To ni samo potopisna pripoved, ki v besedi in sliki opiše in prikaže lepote nacionalnega parka Sagar-mata, obisk budističnega samostana Tiangboče, srečanje z Ignacijem, t. j. vrhunskim baskovskim alpinistom Inakijem Ochoo de Olza, pogovore s šerpami, obisk pisanih himalajskih vasic, kot Namče Bazar, ampak je tudi razmišljanje o oddaljenem, kulturno drugačnem in raznolikem svetu, kjer »ugotoviš, kako malo pravzaprav človek potrebuje za življenje«.

O VZPONU KOMUNIZMA

Pobudnik zbornika *O vzponu komunizma na Slovenskem* dr. Lovro Šturm poleg raziskovanj zgodovinarjev o komunizmu na slovenskem pogreša glas filozofov, sociologov, politologov, predvsem pa pravnikov, da preko svoje stroke pojasni in osvetlijo to pomembno problematiko, ki ostaja brez njihovega prispevka ne celovita. Po drugi strani vprašanje odnosa do totalitarizma ne prvenstveno ne filozofsko, ne zgodovinsko, ne pravno, ampak mora biti občečloveško in kot tako tudi izraz problema človeškega dostojanstva. Spremno besedo je napisal zgodovinar dr. Stane Granda. Uvodno, najdaljšo razpravo *Od vukovarskega programa do dolomitske izjave* je prispeval ustavni pravnik dr. Rudi Kocjančič. V njej je podal kratek pregled razvoja komunistične partije in označil vlogo nekaterih njenih sopotnikov med drugo svetovno vojno. Urednik je ponatisnil pomemben članek dr. Aleksandra

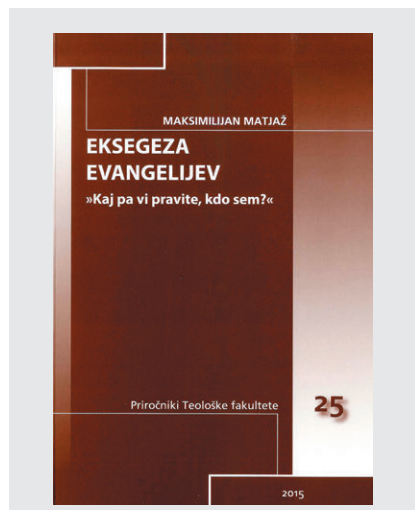
Bajta *Od kod protiimperializem in osvobodilnost OF*. Sledijo prispevki štirih zgodovinarjev: dr. Janko Prunk piše o značaju komunističnega sistema, Boris Mlakar o vlogi in pomenu komunistične partije v Sloveniji v času vojne 1941–1945, Tamara Griesser Pečar o pomembnih revolucionarnih odlokih, ki jih je OF (KPS) izdala 16. septembra 1941, dr. Jerca Vodušek Starič pa o vladavini komunistične partije v Sloveniji po drugi svetovni vojni. Zajeten del prispevkov pripa-

Inštitut Nove revije in Inštitut Karantanja sta izdala zbornik *O vzponu komunizma na Slovenskem*, ki ga je uredil dr. Lovro Šturm.

da dr. Lovro Šturm kot pravniku in še posebno sodniku Ustavnega sodišča v obdobju, ko je bilo na pravni ravni verjetno največ narejenega za demontažo komunističnega totalitarizma na Slovenskem. Glede na krizo, v kateri se nahaja Slovenija in je vse bolj moralna in politična kot pa gospodarska, bi morala ta knjiga postati del obveznega branja vseh, ki jim je kaj do slovenske države. ■

IVO ŽAJDELA

V zbirki *Priročniki Teološke fakultete* je izšla knjiga Maksimilijana Matjaža *Eksegeza evangelijev*.

bralca izziva, nagovarja in končno pripelje do spremembe mišljenja in delovanja. Sveto pismo ni neka monolitna celota, ampak je sestavljeno iz različnih vrst besedil, ki ne izhajajo samo iz različnih časovnih obdobij, ampak uporabljajo tudi različne jezikovne tehnike in podobe. Bralec si mora pridobiti senzibilnost za pestrost bibličnih literarnih vrst in oblik. Svetopisemsko besedilo je

Dvaindvajseto poglavje
Govoreče kosti in nova mantra

Ko je enajste avgusta napočila zora, je zdravstveno osebo mukoma vstalo in začelo nositi bolnike na kraj, kamor so jih prišli iskat zdravniki in sestre iz vojaške bolnišnice. Bil je vroče poletje in trupla so začela zaudarjati, zato so začeli postavljati grmade za upepeljevanje. Lesa je bilo povsod dovolj, kakor da bi velik plimni val prinesel naplavine vse do gora. Če so prepoznali mrliča, so na leseno deščico napisali njegovo ime in jo zapicili v tla, preden so zažgali grmado. Tudi svojci so hodili naokoli in iskali domače. Običajna spodobnost je izginila v splošnem živčnem zlomu. Iskalci so prihajali do skupine ranjencev, jih neotesano pogledali v obraz in rekli: »Ne, nikogar ni med njimi.«

Ko so vojaški zdravniki in sestre prišli prevzeti odgovornost, je Nagai končno lahko pomislil na svojo družino. Otroka in babica so bili na varnem v gorah, dobrih šest kilometrov proč. Toda Midori! Ko se je opotekal po hribu navzdol proti pepelnati puščavi, ki je bila nekoč Urakami, je njegovo dušo prevzelo obžalovanje, ker ji ni odšel pomagat takoj, ko so ga rešili iz ruševin v njegovi pisarni. Prišel je v domačo sosesko, kjer bi bilo lahko sevanje veliko močnejše, vendar je bil odločen, da ji bo omogočil vsaj spodoben pogreb pod križem v družinskem grobu.

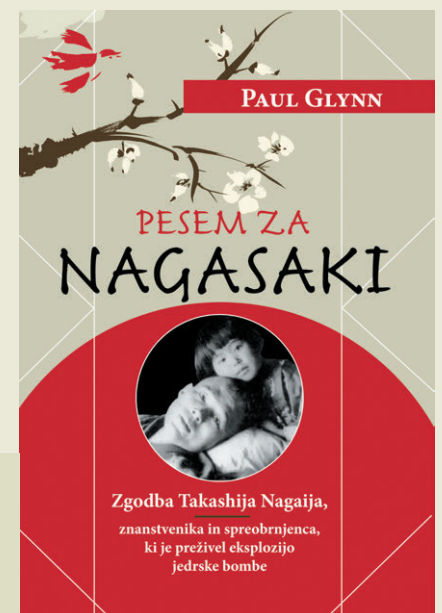
Le stežka je našel svoj dom na območju, ki je bilo zdaj polno razbitih strešnikov in belega pepela. Kaj je bila črna kepa tamle? Bila je Midori! Od nje je ostalo malce več od zoglenelih ostankov lobanje, bokov in hrbtnice. Videl je, da je umrla v

kuhinji, ki jo je imela zelo rada. Hlipajoč je vzel od vročine zvito vedro in pokleknil, da bi pobral njene kosti. Kaj se je motno svetlikalo med upepeljenimi kostmi njene desne roke? Čeprav so se jagode stopile v kepo, sta veržica in križ brez dvoma pripadala rožnemu vencu, ki ga je velikokrat videl drseti skozi njene prste. Sklonil je glavo in zahlipal: »Najdražji Bog, hvala ti, da si ji dopustil umreti med molitvijo. Žalostna Mati, hvala ti, da si bila ob zvesti Midori v uri njene smrti.« Potem ko je kosti skrbno zložil v vedro, je zamrmral: »Ah, usmiljeni Jezus, naš Zveličar, nekoč si potil krvavi pot in nosil težki križ na Golgoti. Zdaj pa si s spokojno lučjo osvetlil skrivnost Midorijinega in mojega trpljenja ter smrti.«

Vstal je in se počasi odpravil na pokopališče Akagi. Nenadoma so ga preplavila čustva in ozrl se je na pomilovanja vredno vsebino vedra: »Midori, zdaj je konec skrivnih romanj v samostan Hongoči, ki si jih opravljala zgodaj zjutraj, da si molila zame. Hvala ti zanje in za tvoja nešeta dobra dela. Odpusti mi! Odpusti mi, da sem te imel za samoumevno. Ostajala si doma, jaz pa sem sebično študiral in napredoval na delovnem mestu. Odpusti mi, da nisem odšel takoj k tebi, ko si umirala. Prosim, odpusti mi.« Šel je naprej, vendar se je spotaknil ob ruševine, da so kosti v vedru zašklopotalo. Imel je izjemen občutek, da so oblikovale besede: »Ne, ti odpusti meni. Jaz bi te morala prositi oduščanja.« Vedel je, da je to le utvara, toda spričo živih spominov na njeno nenehno širokosrčnost in pripravljenost za druge narediti veliko več je skoraj verjel, da mu je odgovorila.

Zgodba se nadaljuje v njegovi knjigi *Horobino Mono wo*. Njene kosti je pokopal v grob v Akagi Bočiju, »pokopališču ob rdečem drevesu«. Po končani molitvi se je raztreseno odpravil nazaj k ruševinam svojega doma in začel s palico drezati po zoglenelem drobirju. Kaj je bila ta kovinska kepa? Njegova odlikovanja! Midori je bila tako ponosna na njegova univerzitetna in vojaška odlikovanja, zlasti na red vzhajajočega sonca, da jih je nenehno loščila in skrbno pospravila v šatuljo iz cedrovine. Zdaj so bila samo še brezoblična črna kepa kovine. Čudovita podoba v tehniki cloisonné na odlikovanju vzhajajočega sonca je popolnoma izginila. Je bilo to znamenje prihodnosti tega, kar je nekoč bila Dežela vzhajajočega sonca? Vse njegove znan-

stvene knjige, zapiski, anamneze in rentgenske slike so zgoreli v bolnišničnem požaru. Tukajšnji požar pa mu je uničil vso dragoceno klasično književnost. Žalostno je strmeli v upepeljeni kup knjig in opazil, da je na zgornji strani komaj še viden kovinski tisk. Ko je pogledal od blizu, je odkril, da gre za pesem, ki jo je oboževal že od šolskih dni, napisal pa jo je »svetnik japonskih pesnikov«, Kakinomoto. Kakinomoto je bil dvorni pesnik v Nari v sedmem stoletju. To pesem je napisal, ko so ga izgnali v oddaljeno prefekturo Šimane in je koprnel po domu, predvsem pa po ženi. »Ves hrib vrvi od šumenja bambusovih listov ... Jaz pa mislim samo na njo, ki sem jo zapustil, svojo malo sestro.« »Mala sestra« je ljubkovalni izraz, ki ga mož včasih uporabi za svojo ženo. Nagai je nehal brati, saj je dokončno dojel, da je izgubil vse, kar je imel dragocenega; knjige, podatke raziskav, dom, katedralo, ki jo je imel rad, najboljše prijatelje. Predvsem pa svojo malo sestro Midori, neizmerno ljubeznivo in popolnoma zanesljivo. Čustva, ki jih je tiste dni zadrževal, so silovito izbruhnili in planil je v neutolažljiv jok. Izdalo ga je tudi telo, izčrpano zaradi levkemije, izgube krvi, sevanja ter pomanjkanja ustrezne hrane in spanja. Spet so mu kleknili kolena, da je padel na hrbet v pepel svojega doma, kjer je nezavesten ležal več ur.

Knjigo je prevedla Klementina Logar. Knjigo lahko naročite po tel.: 01/36-02-828 ali na www.druzina.si.

Zgodba Takashija Nagaija, znanstvenika in spreobrnjenca, ki je preživel eksplozijo jedrske bombe